

DROOMjeLokaal

Koninklijke Academie voor
Schone Kunsten Antwerpen

AP HOGESCHOOL
ANTWERPEN

EDUCATIEVE
MASTER
BEELDENDE
KUNSTEN

INHOUD

Wie droomt?	4-5
Onderzoek	6-7
Bezoeken	8-9
Doelgroep	10-11
Helpen dromen	12-13
Toolbook	14-15
Van eindgedachte naar actie!	16-17
DROOMjezelf	18-19

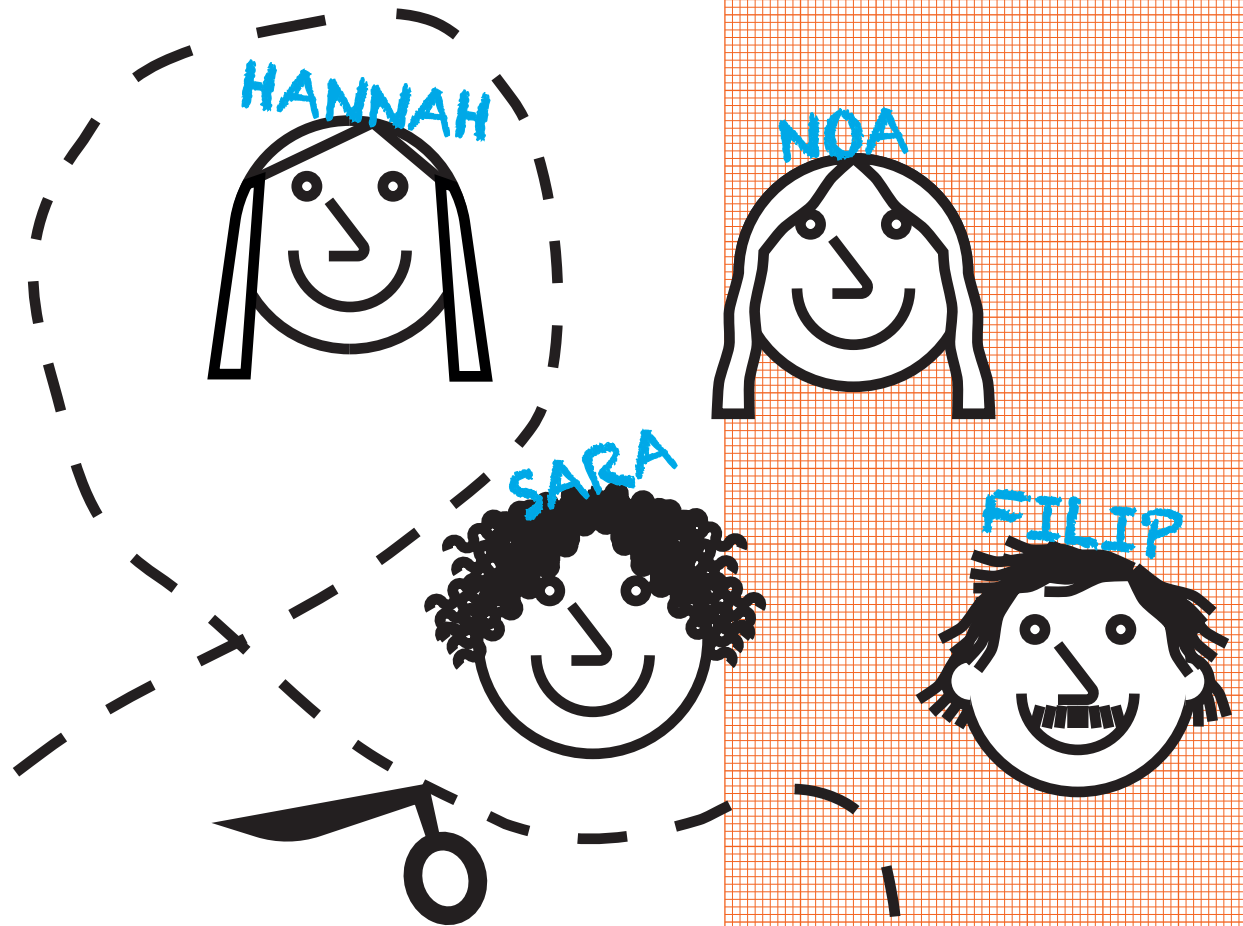
WIE

zijn de dromers?

Wij zijn vier beeldende kunstenaars die de Educatieve Master Beeldende Kunsten in Antwerpen volgen. Samen verdiepten we ons gedurende één academiejaar in de onderzoeksvraag:

"Hoe kan het klaslokaal een individu of groep beïnvloeden en wat gebeurt er wanneer we buiten de grenzen van het traditionele lokaal treden?"

Hannah studeerde af als illustrator en is momenteel actief als beeldend kunstenaar. Ze specialiseert zich in collage en schilderkunst. Daarnaast geeft ze les in het deeltijds kunstonderwijs aan kinderen en jongeren. Sara is zowel beeldend kunstenaar als leerkracht. Ze werkt voor Kunstkuren in het buitengewoon onderwijs in Brasschaat. Noa is beeldend kunstenaar en maakt tekeningen op papier. Daarnaast geeft ze les in het deeltijds kunstonderwijs, waar ze het beeldatelier aan kinderen begeleidt. Filip werkt als beeldend kunstenaar en maakt collages en installaties met neon. Hij is leerkracht keuzevakken in de A- en B-stroom van het regulier onderwijs.

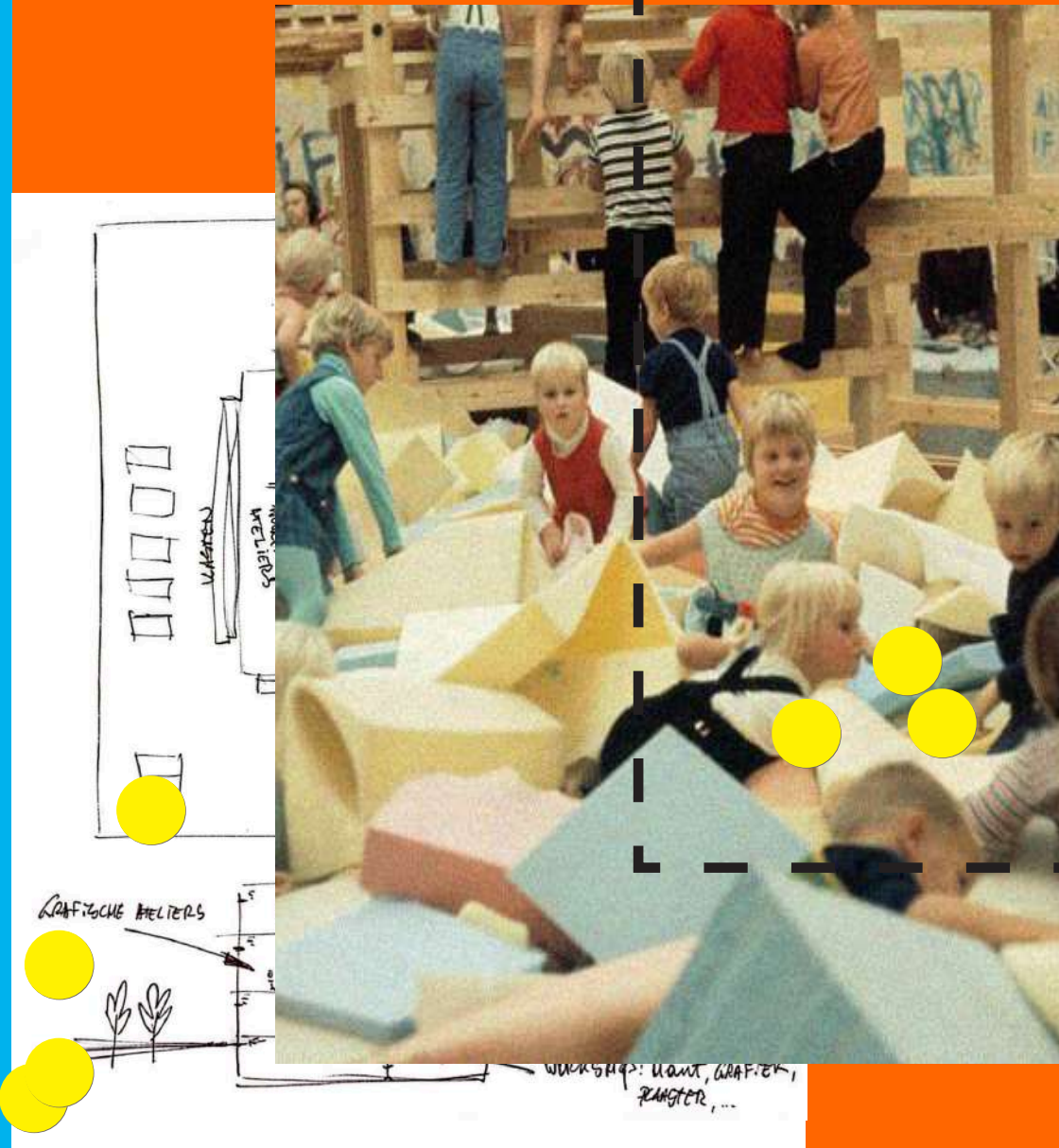

ONDERZOEK

Ons vooronderzoek begon met het verkennen van verschillende onderwijsvisies. Dit bracht ons tot een onderzoek waarin we allemaal onze eigen expertise konden inzetten met een unieke visie op de samenhang tussen kunsteducatie en de fysieke leeromgeving.

Van scholen in het regulier onderwijs en deeltijds kunstonderwijs tot beeldende werkplaatsen. Tijdens deze bezoeken kwamen we in contact met leerkrachten en directieleden. Zij gaven ons meer inzicht in hun behoeften en ervaringen met betrekking tot klaslokalen in hun school.

Al snel werd duidelijk dat veel van de problemen terug kwamen in de verschillende klaslokalen. Een klaslokaal is een polyvalente ruimte die vaak door meer mensen wordt gebruikt en vormgegeven. De leerkracht wordt de vormgever én uitvoerder. Dit deed ons dromen van een groot creatief plan. Een droom die ons tot buiten de muren van het klassieke lokaal bracht.

"Ontketen de vreugde, fantasie en creativiteit van kinderen, dan zijn het vrije, sociale en nieuwsgierige kinderen."

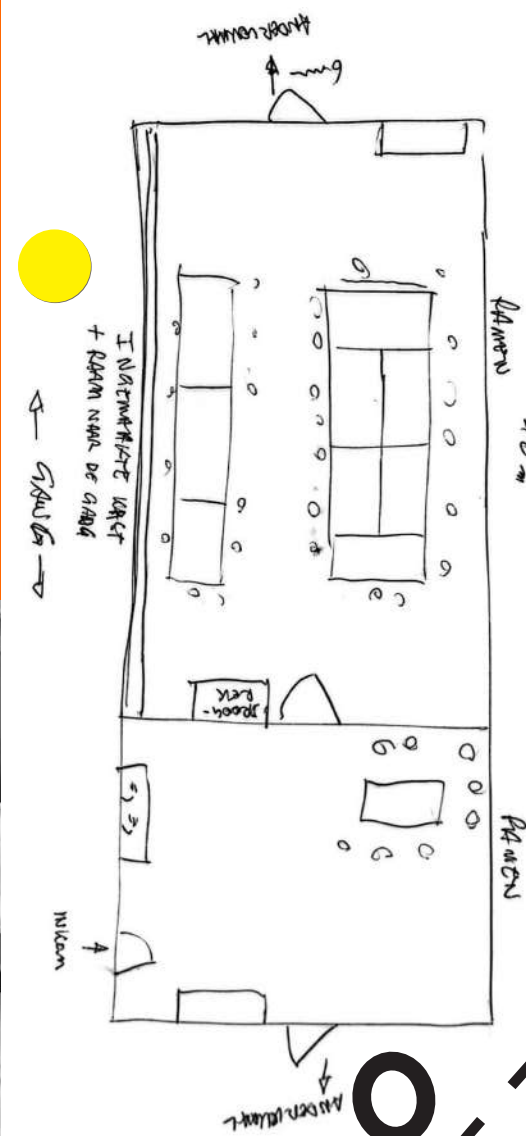
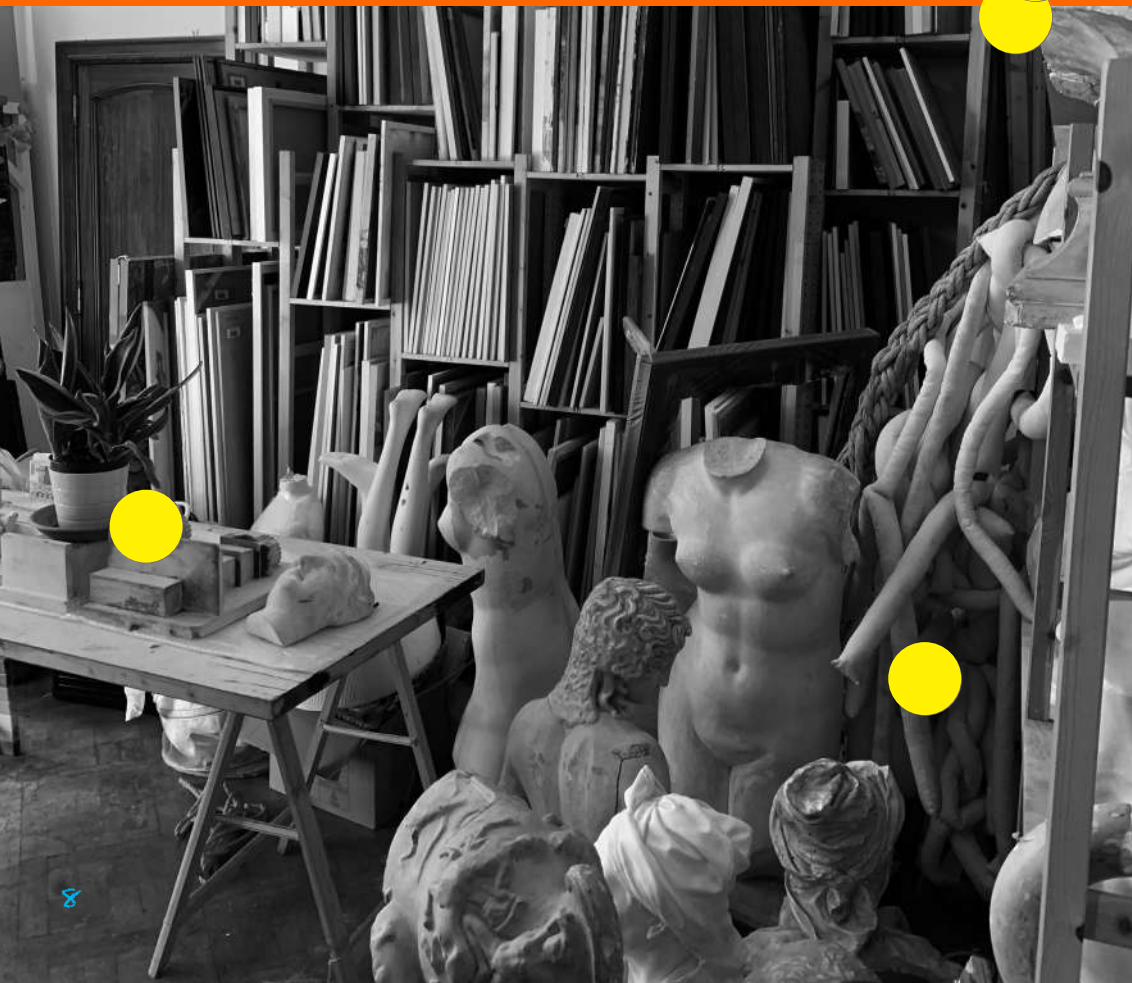
Palle Nielsen

Nielsen, Palle. "The Model – A Model for a Qualitative Society." Tentoonstelling, Moderna Museet, Stockholm, 1968.

BEZOEKEN

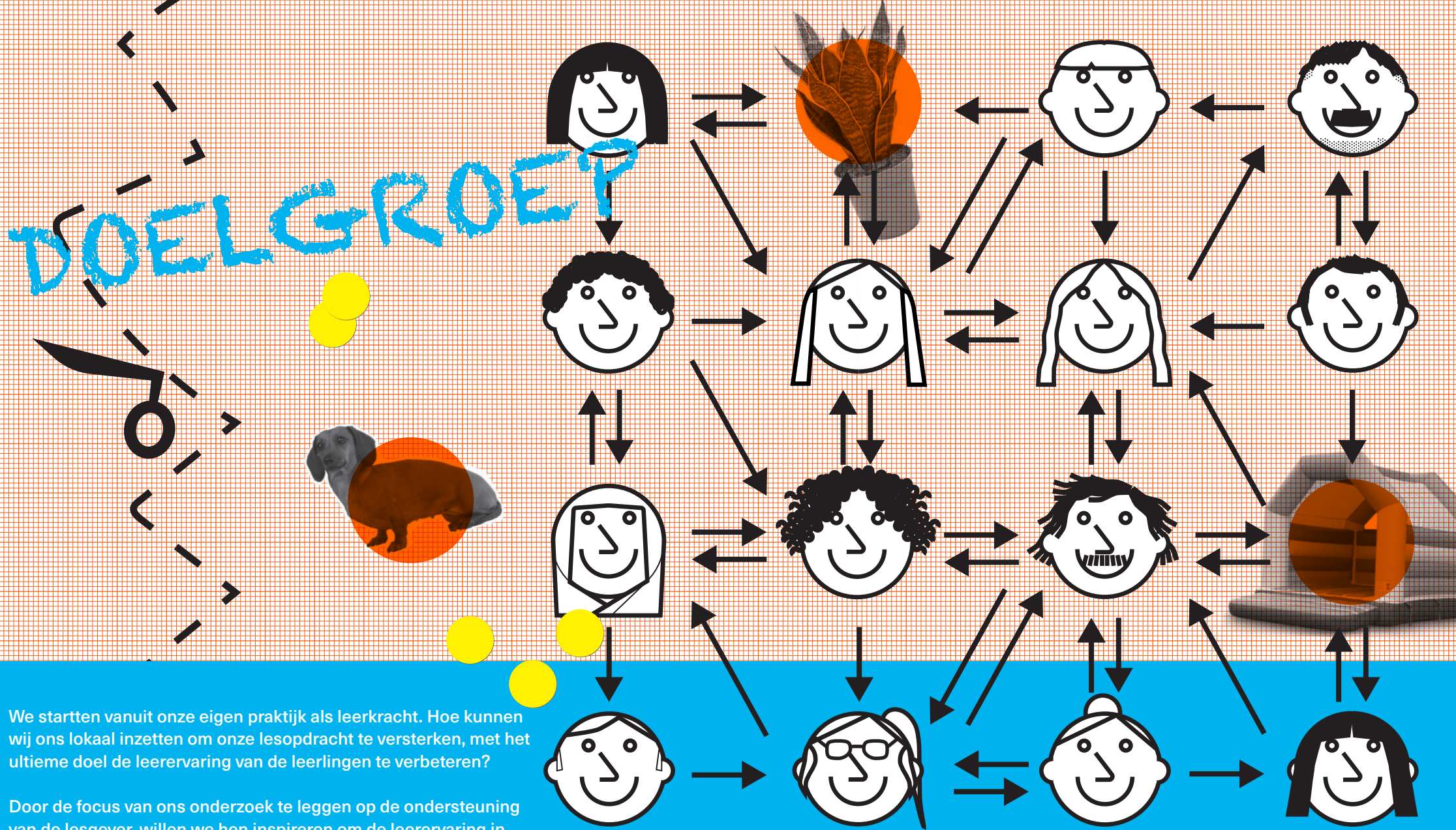
Onze zoektocht bracht ons bij veel vragen: Welke oplossingen bestaan er voor een tekort aan ruimte? Hoe benutten we berging? Hoe neutraal houdt men de ruimte of welke persoonlijke accenten worden er toegevoegd? Is het interieur veranderlijk? Hoe sterk distantieert men zich van het klassieke klaslokaal? Hoe verandert het lesonderwerp het lokaal?

Om onze bezoeken te begeleiden, ontwierpen we een gestructureerde fiche om gegevens van het klaslokaal te verzamelen, van praktische informatie tot persoonlijke inzichten van directieleden en docenten. Verschillende instellingen openden voor ons hun deuren, zoals Kunsthumaniora, De Kring, Sint-Lucas Hogeschool, Das Kunst, ABC-huis, Academie Mechelen, Academie Merksem en Academie Park Spoor Noord. Zij gaven ons waardevolle inzichten zoals het gebruik van de ruimte, hoe de gebruikers deze ruimtes met elkaar deelden en op hoe een ruimte op verschillende manieren bekeken kan worden.

We namen ook interviews af van docenten Villa Zonnebloem, Het Pieterke, Steinerschool Hibernia en de Educatieve Master Beeldende Kunsten Antwerpen.

We starten vanuit onze eigen praktijk als leerkracht. Hoe kunnen wij ons lokaal inzetten om onze lesopdracht te versterken, met het ultieme doel de leerervaring van de leerlingen te verbeteren?

Door de focus van ons onderzoek te leggen op de ondersteuning van de lesgever, willen we hen inspireren om de leerervaring in het klaslokaal op verschillende niveaus te verrijken - van ruimtelijke ervaringen tot het gebruik van sensopathische materialen. In hoeverre kunnen we het klaslokaal inzetten en hoever kan je gaan? Daarnaast willen we dat ons onderzoek een bredere discussie start over hoe fysieke leeromgevingen kunnen bijdragen aan het overbrengen van de lesopdracht. Door collega-leerkrachten te betrekken en te inspireren, streven we naar een positieve impact op het onderwijsveld.

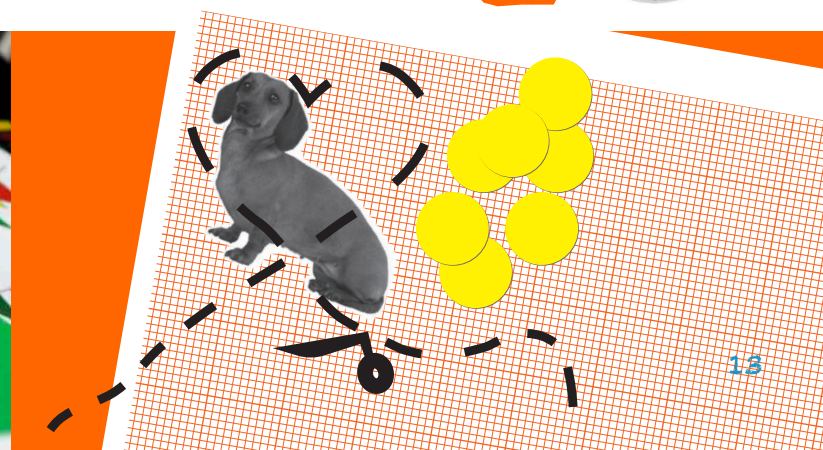
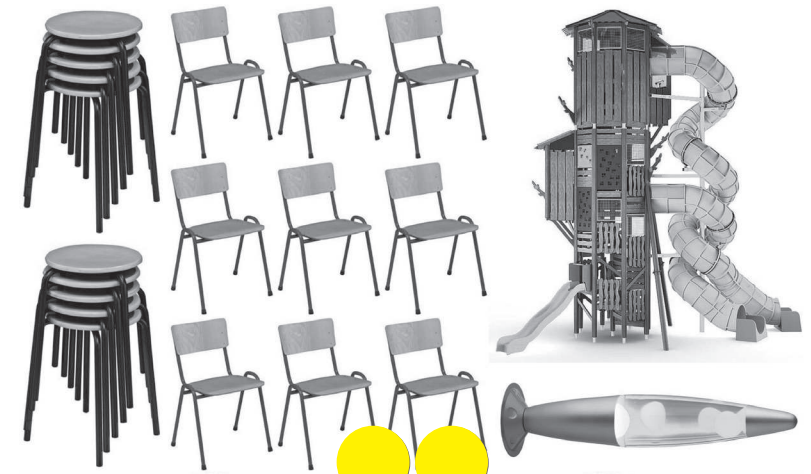
"Als leerkracht wil ik niet alleen kennis overbrengen, maar ook een inspirerende omgeving creëren waarin leerlingen zich volledig kunnen ontplooiën."
- Leerkracht DKO

HELPEN DROMEN

Tijdens de apero-avonden, de onderzoeksavonden van de Educatieve Master Beeldende Kunsten Antwerpen, hebben we collega-leerkrachten visueel bevraagd door middel van een workshop. Daarin creëerden ze hun eigen droomlokaal met behulp van collagemateriaal. Elke deelnemer kreeg millimeterpapier als basis en gebruikte verschillende afbeeldingen (zoals bomen, stoelen, vuilniszakken, printers, honden, enz.) om hun ideale klaslokaal vorm te geven.

Daarnaast vroegen we de deelnemers een vragenlijst in te vullen waarin ze hun droomlokaal beschreven. We prikkelden de verbeeldingskracht door afbeeldingen van omgevingen en ruimtes toe te voegen, bijvoorbeeld landschappen of ateliers van gekende kunstenaars. Wij gaven deze de naam 'sfeerlokalen'. De resulterende collages boden een rijk palet aan visuele representaties van een ideale leeromgeving die de behoeften en wensen van de leerkrachten representeerden, variërend van open lokalen verbonden met de natuur tot lokalen waarin rust centraal staat. Deze visuele resultaten hebben we in ons onderzoek gebruikt.

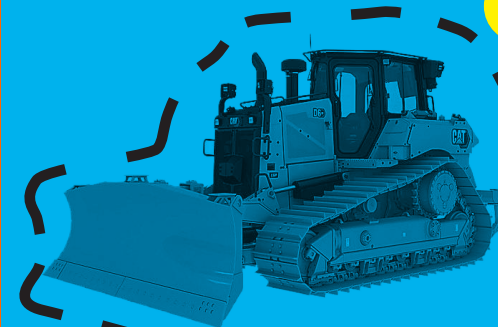
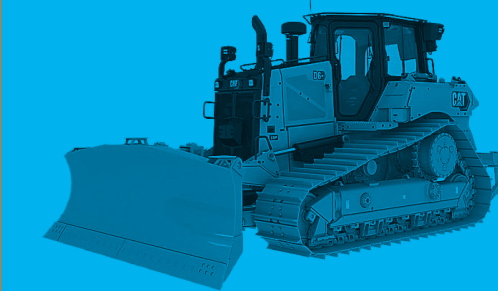

TOOLBOOK

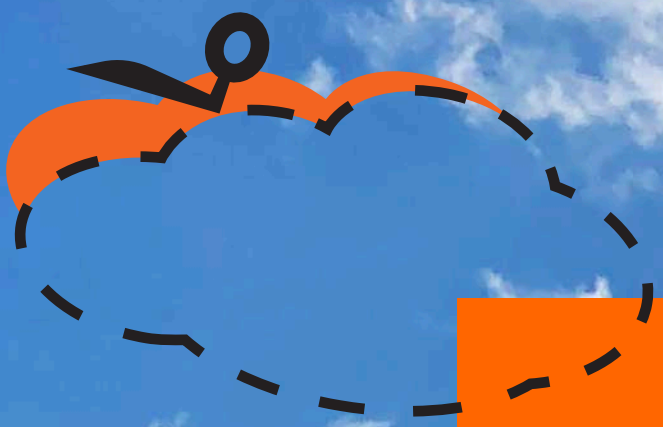
Wat kan ik met mijn lokaal doen? Kan de vormgeving van mijn lokaal ook mijn opdracht beïnvloeden? Hoe ver kan ik gaan? Moet ik binnen de muren van mijn lokaal blijven?

Ons onderzoek en de verschillende ervaringen gedurende het proces hebben ons geleid tot het ontwikkelen van een toolbook. Dit boek is een voortzetting van de workshops tijdens de apero-avond. We ontwierpen een boek dat de leerkracht kan activeren.

Als leerkracht weet je wat het beste werkt voor jouw doelgroep. Een leerkracht is ook gevoelig voor input en kan gebruikmaken van een grote bron aan creativiteit. Dit zijn kwaliteiten die we met ons toolbook aanspreken. Het boek biedt mogelijkheden als visuele verkenningstool in de vorm van collages. De creatieve leerkracht-lezer wordt aangemoedigd om deze tool op eigen wijze te gebruiken en aan te passen aan hun specifieke context. Door doelbewust de gebruiksaanwijzingen zo minimaal mogelijk te houden, geven we de gebruiker de vrijheid om het boek eigen te maken. Het kan dus activeren, maar ook inspireren of dienen als startpunt voor gesprekken. Het fungeert als een bron van nieuwe ideeën en perspectieven die kunnen leiden tot innovatieve benaderingen van klaslokalen.

VAN EINDGEDACHTE NAAR ACTIE!

De ruimte waarin men doceert kan een dialoog aangaan met de lesinhoud. Door de grenzen van het traditionele klaslokaal te verleggen, ontstaan er nieuwe mogelijkheden voor creativiteit. Wij hopen dat ons onderzoek, waarbij we het klaslokaal herdefiniëren met behulp van het toolbook, een bijdrage zal leveren aan de dynamiek van het onderwijs.

Het vormgeven van een klaslokaal brengt veel uitdagingen met zich mee waarvoor geen kant-en-klare oplossingen bestaan. De verschillende doelgroepen binnen het onderwijs hebben elk hun eigen behoeften en vereisen een specifieke aanpak. Daarom spreken we de creativiteit van leerkrachten aan om zelf oplossingen te bedenken. We hebben een tool ontworpen die voldoende vrijheid biedt om op zoek te gaan naar eigen antwoorden.

Wie durft groot te denken? Wie schuift alle banken opzij? Wie droomt met ons mee?

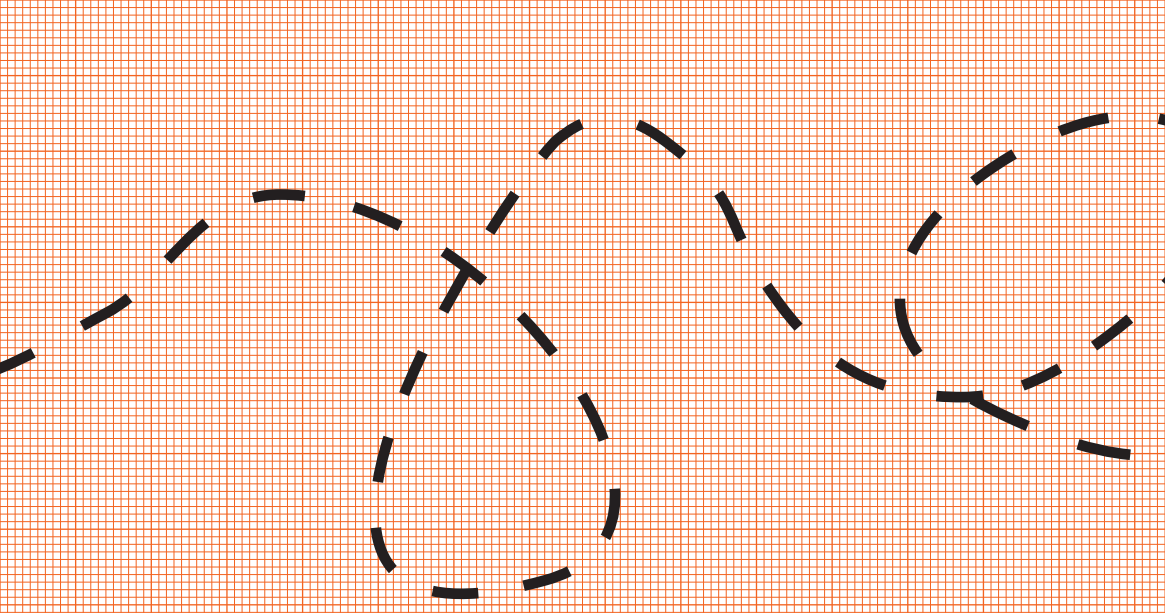
DROOMJEZELF

AAN DE SLAG!

We willen het Toolbook gratis aanbieden aan collega's. Daarom kan je het Toolbook via de QR-code gratis online als pdf-bestand downloaden. Print het document enkelzijdig af en laat je inspireren.

COLOFON

Tekst en lay-out:
Collectief DROOMjeLokaal:
Hannah Bruggeman, Sara Vermeylen,
Noa Verkeyn, Filip Collin
Studenten EMA 2023-2024

Met dank aan:
Lore Suls, Kristof Van Gestel, Githa
Kockaerts, Lieven Vercauteren, Liesbet
De Pooter, Indra Wolfaert, Catherine
De Somer, Laetitia Geerts, ABC-huis,
De!Kunsthumaniora, Sint-Lucas
Hogeschool, Das Kunst, Academie
Mechelen, Academie Merksem
en Academie Park Spoor Noord,
De kRing, Villa Zonnebloem, Het
Pieterke, Steinerschool Hibernia en
alle leerlingen en leerkrachten die
deelnamen aan de workshops.

Voor meer informatie en samenwerking,
neem contact op met: lore.suls@ap.be